

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 241. szám.

Péntek, október 22.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kon.

Félévre ———— 12 .

Negyedévre ———— 6 .

Egy órára ———— 2 .

— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Uszunk az árral.

— október 22.

(N. G.) Hol vannak azok az idők, midőn a legkisebb ember is ur volt a maga portáján. Az elmúlt kor emberének uri voltát nem abban látom kimerülni, hogy korlátlan ur volt. Vagy, hogy az urhatnomság jobban érvényesült, mint ma.

Az uri voltot abban látom, hogy az egyén, a család, a társadalom különböző rétegei, tehát a különböző nemzetek is, ki-ki a maga háza tájékán úgy rendezkedett be, ahogy az megfelelő volt.

Nem így ma. Blériot és társai repülnek. Holnap már mindenkinek ez a vágya. Cook felfedezi, sőt sarkával megtapossa az északi sarkot. Másnap már egy másik sarkász is jelentkezik.

Ezelőtt úgy volt, hogy kinek a pap, kinek a papné. Minden dinasztia, nemzet úgy élt, rendezkedett be, ahogy a helyi, az országos viszonyoknak megfelelt.

Manap meg már úgy áll a dolog, hogy a helyi és országos kormányzati formákat egyre jobban nivellálja a nemzetköziség. Ugyanezt észleljük a társadalmi szokások nagy tengerében, sőt a tudás mezején is.

Hiába óvom gyermekem lelkét, testét az ezerfajú miazmáktól. Muca ma már éppen oly jó, vagy rossz, mint a Kukutyin. Hiába tartanók magunkat és véreinket üvegburra alatt. Egyszer ez alól, csak egy percre kiszabadulva, felöklelne bennünket az élet. Felülve az élet rohanó — de mennyire rohanó — expresszére, legfeljebb csak arra vigyázhatunk, hogy a fejünket az ablakon nagyon ki ne dugjuk. Mert tetszik tudni, kihajolni veszélyes. Hogy vonatunk, — miután az mostanság folyton viaduktok és szédítő magasságban levő hidakon robog át — mikor zuhan a mélységbe, vagy mely alagut fogja pozdorjává zuzni, azt ne kérdezzük, de ne is kutassuk.

Elég, ha máról-holnapra élünk. Erkölcsek és szellemiek terén egy-egy nemzet teljesen meddő munkát végezne, ha az élet rohanó vonatának kerekébe, ennek küllőjébe kapaszkodna, vagy ha az egész vonatnak még nagyobb lendületet akarna adni. Ma már az egész világ népeinek, százmillióinak kellene egyöntetű megállapodás szerint az expressz leinteni. Így, a hogyan most vagyunk, Európa hiába fekez, ha Amerika és a többi földrész még jobban kinyitja nem is a nedves, hanem a tulhevített gőzkazánnak ezer és ezer csapjait.

Sokszor heteken át irtózatot viharok dülnek északról dél felé az Atlanti oceanon és mégis, ha valamely el nem merülő tárgyat Afrika déli csucsának nyugati partján a tengerbe dobunk, az hetek, hónapok alatt kétszer is átussza — a golf áram segítségével — az oceánt és okvetlenül elér az angol partokhoz.

Vajjon a mi művelődésünk most abban az áramban evickél-e, melynek sodra az ígért föld partjaihoz vezet?

A nagyikinda—aradi vasut.

— Ujabb milliók. —

— október 22.

Aradi tudósítás szerint, ott tegnap meglehetősen izgalmas ülése volt a sok válságban fuldokló nagyikinda—aradi vasut igazgatóságának.

Tekintettel arra, hogy ez a még el sem készült vasut olyan közelről érinti Torontát—vármegyét, mint eddig, most is szükségesnek tartjuk, hogy a vasut ügyének újabb mozzanatait részletesebben is ismertessük s azért adjuk az alábbi aradi tudósítást:

A nagyikinda—aradi vasut igazgatósága tegnap az aradi városban ülést tartott. Az ülésen, amelyet zártan tartottak ki, Bogdán Zsivkó dr. nagyikindai polgármester elnököt. Arad város képviselőiben Varjassy Lajos polgármester, Szabó Zoltán és Nemess Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tagok,

mint az igazgatóság tagjai vettek részt. A kereskedelmi miniszteriumot Halász Elemér miniszteri tanácsos, miniszteri biztos képviselte.

Az elnökválság bejelentésével kezdette elnöki megnyitóját Bogdán dr. A vasutépítő részvénytársaság elnöki igazgatója ugyanis, Abonyi Emil nyugalmazott miniszteri tanácsos betegsége való hivatkozással lemondott eddig viselt állásáról. Az igazgatóság sajnálattal vette ezt tudomásul és érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatását hozza javaslatba a közgyűlésnek. Ezután az elnök ismertette a rendkívüli közgyűlés feladatát és célját.

— A régóta huzódó építési válság megoldásának lehetővé tételéről van szó, — ugymond — a hajók szanalása és a vasut ügyeinek rekonstrukciója föltétlenül szükséges. A kereskedelmi kormányval folytatott tárgyalások és a legutóbb Temesvárott megtartott igazgatósági ülés ideje óta nyert ígéretek reményét nyujtanak arra, hogy az ismert körülmények és feltűnést keltő botránnyok között abba maradt építkezés azonnal folyamatba tehető, még pedig olyképpen, hogy az év december 31-ikéig a nagyikinda—nyerői szárnyvonal, egy éven belül azonban az egész arad—nagyikindai vonalon befejezést nyer a munka. Ennek feltétele az, hogy az érdekeltég újabb és nem is jelentéktelen áldozatot hozzon. Kilenccmillió kétszáz ezer koronás kölcsön felvétele válik szükségessé. Ennek fedezésére szolgálnak a kibocsátandó kölcsönkötvények, melyeknek négy százalékos kamatait a kormány garantálja. A felveendő kölcsönből első sorban beválthatók lesznek az elsőbbségi részvények és a fennmaradó összeggel a megakadt vasutépítés gyors menete biztosítva lesz. A kölcsön felvétele szükségessé teszi az alapszabályok módosítását.

Az igazgatóság elfogadta az elnöki proposíciókat és kimondotta, hogy a kölcsön felvételét a közgyűlésnek javasolja.

A tárgyalási idő legnagyobb részét ezután az alapszabályok módosítása foglalta le, mert az igen sok szakaszból álló szabályzatot teljesen át kellett alakítani, tekintettel arra, hogy mindenütt, ahol elsőbbségi részvények szerepelnek, az új kölcsön fedezésére szolgáló kölcsönkötvényekre kell figyelemmel lenni.

Heves vitára adott alkalmat az elnökségnek egy olyan javaslata, mely Arad város érdekeit sértően érzékenyen.

Mikor a törvényhatósági bizottság közgyűlése megszavazott százhuszezer koronás hozzá-

A „TORONTÁL” tárcája.

Autodafé.

A Lésy százados szalonja egyike ama faburkolatos nagy termeknek, minők még találhatóak a vidéki uri házakban. Az ablakokon széles rojtu függönyök lógnak, melyeket leszednek és újra felraknak a helyőrség minden felváltásakor. Egy pár összekarcolt butor a sok hurcolkodás folytán a szoba mérhetetlenségében idegenszerű ideiglenes dolognak tűnt fel.

A falon két rézmetszet lógott, melyeket parasztnál fedeztek fel a hadgyakorlatok alatt; közöttök a századosnak az arcképe, melyen valamely katona-festő a kaszárnyában nagyon is hízelt gondosan emelte ki a részleteket, hogy minél tovább ment lehessen a szolgálattól és egy csiszolt rézlámpa aquarellekkel díszített ernyője képviselte a művészetet ebben a szegényes, rátartós és banális interieurben.

A tiszt szolga térden a kandalló előtt élesztette a tüzet. Széles paraszt vállain a századosnak egy ócska frakkja feszült. Kezei nagyon hosszú kötött keztyükbe voltak bujtatva, melyek plőtőgösen állottak az ujjahegyeken. Vörös napbarnított nyaka élesen kivált a fehér ingallér alól s a fülei szétálltak kopaszra nyírt fején.

— Nézze csak, Lefébre, mondta Lésyné, a mint belépett, tele a szoba füsttel... Nyissa fel az ablakokat!... És nem húzhatja le a keztyűjét, ha tüzet rak?... De hol van Lulu?

— Lulu ur a kertben van, asszonyom; menjek, behívjam?

— Nem, szükségtelen... Majd jönnek már a vendégek.

És Lésyné, kit bántott az éles márciusi szél által benn szorított füst, az egyik nyitott ablakhoz lépett.

Künn a kis város csöndjét alig zavarták meg a csupasz bokrokon ülő madarak csicseregése, a gyalog járón elhaló léptek s nagyon távol egy gőzmozdony füttye.

Lulu a ház tulsó oldalán játszott a zöldes kertben. Négy éves fiúcska volt, csinos kék ruhában, mosolygó arccal, göndör fürtökkel.

A kert mellett, élő sövény mögött nyult el a Chéron hadnagy kertje.

A hadnagy nőtlen volt. Gyakran hozott magával Párisból, ha szadadságról tért meg, csinos nőcskéket, nagyon barnákat, vagy nagyon szőkeket, kik hangosan szoktak nevetélni s fennhangon magasztalni a vidéket, adták a jó falusi gazdasszonyt, bár irtóztak a jószágától és aztán egy napon eltűntek, az ablaknál könyökölve hagyván a hadnagyot a szép napok emlékeivel.

Lulunak határozottan meg volt tiltva, hogy ilyen rosszhírű ház közelében ögyelegen. De a hadnagy kertjének megvolt az a csábereje, hogy a szomszéd kertje volt. Hogy mondhatott volna le róla, hogy oda bahaoljon? Egy rés a sövény aljában ellenállhatatlanná tette a csábót. Különbön a hadnagnak valamennyi „unokahuga” kedves teremtés volt, kik örömmel fogadták Lulut.

Chéron hadnagnak e napon egy szép vörös lány volt az unokahuga. Pongyolában, egész otthonosan, egyszerűen feltűzdel hajjal. Éppen kártyát vetett a földszinti szalonban, mikor a kis fiut megpillantotta.

— Oh, Toto, kiáltott fel, milyen kedves!

Toto — Chéron hadnagy — a hálószobában volt. Aludt talán? Valami bizonytalan morgás lón a válasz.

A kisasszony kiment a tornácra és kedvesen köszöntötte a gyermeket.

— Jó napot, kisasszony, — felelte Lulu udvariasan.

— Hogy hívnak?

Lulu megmondta a nevét,

— És tégedet, kérdé, tégedet hogy hívnak?

— Oh, a kedves! Engemet Mireillenek, Chaiseville Mireillenek, édesem... Toto, jer csak, nézd ezt a szőke fürtös kis angyalt!

— Ön... felelte Toto.

Lulu a lábujja hegyére állt. Az előszobában egy rózsabokrétát pillantott meg.

— Ezt nem a hadnagy kertjében találd, ugy-e, kisasszony? kérdezte.

— A, nem édesem, az Párisból jön. Magam hoztam ma reggel... Nézd, milyen szépek.

— Nagyon jó szaguk van, jelentette ki Lulu, ki hogy a rózsailatot beszívja, tágra nyitotta a kis orrcimpáit.

— Akarsz egyet, kicsikém? kérdezte Mireille. Lulu a kezét nyujtotta.

— Akarok bizony!

— Várj, hogy szedjem le a töviseit... Nesze...

Lulu elvette a rózsát.

— Mit kell mondani? — kérdezte Mireille évelődve.

— Köszönöm, kisasszony, — felelte Lulu illedelmesen.

Mireille tapsolni kezdett örömben.

— Szereted a cukrot? Azt is hoztam magammal... Toto, add ide a cukrot, az éjjeli szekrényen van... Hé, Toto!...

— Mi no? — kérdezte a Toto hangja egy ásitás után.

— Add hamar a cukrot a kicsikének.

— Micsoda kicsikének?

— Lulunak, a kis szomszédnak, itt ni.

járlást a vasútépítéshez, elengedhetetlen feltétellel kötötte ki, hogy a vasútgazgatóság székhelye: Arad legyen. Ezt a részvényesek többsége elfogadta és az alapszabályokban ez kormányhatósági jóváhagyást nyert. Ma ezt a fontos megegyezést meg akarták változtatni és az igazgatóság az alapszabályok idevonatkozó pontját úgy akarta módosítani, hogy a székhely Budapest legyen.

Varjassy Lajos polgármester hevesen kikelt a módosítás javaslatba hozatala ellen s tiltakozott, hogy a székhely kérdése vita tárgyává tétessék. Kijelentette, hogy az esetben, ha ez mégis megtörténne, akkor Arad város megtagadja a százhuszezer korona folyósítását, melyet az építkezés befejezte esetén csak az említett feltétel szigorú betartása mellett szavazott meg a törvényhatóság.

Elénk vita keletkezett e kérdésben, de végre az igazgatóság kénytelen volt a polgármester álláspontjára helyezkedni és kimondotta, hogy a székhely továbbra is Arad marad.

Szenvedélyes vitát provokált a vasut engedélyesének, Krauszhaar Károly temesvári bankigazgatónak felszólalása is. Krauszhaar a fővárosi lapokban közzétett cikkeiben is erősen ostromozta és vádolta az eddigi vállalkozót, felelősségre vonta a felelősséggel tartozó tényezőket a vasut építését megakasztó mulasztások miatt.

Haiász Elemér miniszteri biztos nyugtatta meg a felszólalókat és csillapította le a kedélyeket. Kijelentette, hogy a vasut egy esztendőn belül teljesen megépül, hogy a kormány, tekintettel a vasut létesítéséhez fűződő gazdasági érdekekre, a legmesszebbmenő jóakaratot tanúsítja a kérdés iránt, továbbá, hogy az érdekeltek teljes megnyugvással nézhetnek a jövő elé, mert sommi akadály sem lesz annak, hogy a legközelebbi időben az építkezés már meg is kezdődjék.

Krauszhaar a miniszteri biztos szavai után megnyugvását fejezte ki.

Az alapszabályok többi pontjait ezután felszólalás nélkül módosították.

HIREK.

Tájékoztató.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 31. Ipar- és kereskedelmi bank r. t. alakuló gyűlése
November 8. A közg. biz. ülése.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásművelődésének október havi előadásai a következő napokon lesznek:

Október 26: 8-9-ig fizika, 9-10-ig műv. történet.
Október 28: 8-9-ig egészség, 9-10-ig gazd. vegytan

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Kegye Sándor pénzügyi tanácsosi címmel és jelleggel felruházott nagybecskereki pénzügyi titkárt pénzügyi tanácsossá az ipolysági pénzügyigazgatóság-hoz végleges minőségben kinevezte.

— **Tering...** a kapitányom fia!... Nos, ebből szép dolog lesz!

Es Chéron hadnagy borzasan, dühösen csapta be az ajtót, hogy végét szakítsa a társalgásnak, míg Lulu okosan átosont a sövény résén, mint egy kis házinyul.

E közben megjöttek a Lésyné vendégei.

Az ezredesné, Pontreux grófnő nagy rártatóan vonult be s s diszhelyet foglalta el a kandallótól jobbra, hol hatalmas tűz lobogott. Magas természetes nő volt óriás tollaskalappal tetézve. Parancsoló s elszánt arccal nézett a vele beszélőkre, mintha valamely magaslat tetejéről intézné a katonai műveletek fázisait.

Ott volt aztán Géroliné asszony, az ezredorvos neje, egy a gyarmatokról hozott szegény exotikus nő, ki a nyugati éghajlat alatt szakadatlanul köhécselt; Bernard századosné, sima kifogástalan polgárasszony; Percellant parancsnokné, végtelenül félnék, szomorú teremtmény; kit rémülettel töltött el, hogy szegyenbe hozza a férjét igénytelenségével, mit nagyon is érzett, ha pedig félre huzódik, ezzel csak ártalmára lesz; ott volt végre az a kis bohó Amourettené, a Párisból nemrég jött új menyecske, az élénk, vidám, kacér asszonyka, ki felzavarta ezeknek a falusiaknak a létét, mint a lecsapó madárfalka felfodrozza az alva viz tükrét.

A társalgás megindult. Beszéltek az időről, egy pikáns pörről, melynek a tárgyalását hozták a délben érkezett lapok, az alprefektné sejtett viszonyáról a bölcsészeti fiatal tanárjával s mindenk fölött a küszöbön álló helyőrségi változásról.

A beszéd azonban csak akkor lett igazán élénk, mikor az öltözékre került a sor. Amourettené egész autoritással jelentette be, hogy tavasszal kurta ruhaujjak jönnek divatba, hogy a szoknyák teljesen ráncatlanok lesznek, a

— **Bírói vizsga.** Mint értesülünk, dr. Viktor István nagybecskereki kir. járásbírói joggyakornok a napokban Budapesten a bírói képesítő vizsgát kitűnő sikerrel tette le.

— **A tüdővészeseikért.** A József főherceg szanatórium egyesület megkérte a vármegye alispánját, hogy a tüdővészesek javára gyűjtést rendezhessen Nagybecskereken. Jankó Ágoston alispán a gyűjtést megengedte oly feltétellel, hogy a gyűjtés felő a torontálmegyei tüdővészellenes egyesületnek jusson, amely itt Torontálban közvetlenebbül gyakorolhatja a tüdővészeseik istápolását. A József főherceg szanatórium egyesület a feltételt elfogadta, sőt ígéretet tett, hogy a torontálmegyei tüdővészesek számára Módoson dispensairt létesít. Az alispán most fölhívta a város figyelmét a gyűjtésre s annak támogatására. A felhívás folytán dr. Perisics Zoltán polgármester a gyűjtésre vonatkozó intézkedéseket már megtette, olyképp, hogy a tüdővészeseknek szolgáló gyűjtésben rendőrök és városi alkalmazottak segítkezzenek s október hó 30 tól november 6-ig gyűjtőtáskákkal fogják bejárni a forgalmasabb helyeket, hogy a közönség adományait összegyűjtsék. Ezenkívül pedig halottak és mindszentek napján a róm. kath. templom és temető előtt külön is gyűjteni fognak a tüdővészesek javára. Ugyancsak a polgármester az adakozásra vonatkozó felhívást kifüggesztette s legközelebb nyilvánosságra hozza azt is, hogy a város részéről kik biztattak meg a gyűjtéssel.

— **A kitüntetett jóságigazgató.** Ez alatt a cím alatt legutóbb közölt hírunkre vonatkozólag Magyaracernyáról pótlólag arról értesítenek benünket, hogy Kriszt Ferenc tóbai uradalmi jóságigazgató tiszteletére rendezett ünnepségen részt vett a magyaracernyai polgári önkéntes tüzoltóság is és diszmenetben tisztelgett falkyákkal, lampionokkal Bozoevics Jenő parancsnok vezetése alatt, a magyaracernyai intelligenciából ez alkalomra alakult vegyes karu alkalmi dalkör pedig szerénadót adott.

— **Országos vásár.** Csáková község előjárósága hirdmény útján közli a nagybecskereki rendőrkapitánysággal, hogy ott a legközelebbi országos vásárt november hó 11., 12., 13. és 14-én tartják meg. A vásáron résztvenni szándékozók tájékoztatására az előjáróság még azt is közli, hogy az állatfelhajtás a vásárra csak a vásár első napjától, reggel 5 órától kezdve van megengedve.

— **Kettős gyilkosság.** Komán Perszida murányi román asszonyt és egyik gyermekét tegnap kora reggel holitan találták lakásában a szomszédok. Az asszony férje körülbelül egy évvel ezelőtt Amerikába vándorolt, felesége pedig otthon maradt öt gyermekével. A három nagyobb gyerek a torácson szokott aludni, a két kisebb gyerek — az egyik öt éves, a másik három éves — bent a szobában fekszik az anyjával. Tegnap hajnalban a három nagyobbik gyerek nyöszörgő sírást hallott ki a szobából. A legidősebb fiu

felöltök testhez állók és sötétek, a cipők pedig az öltözetnek megfelelő színűek. Heves tiltakozások lőnek hallhatók. Különösen a színes cipőket támadták és védtek szenvedélyesen. Hogy megmutassa, hogy ő már elebe vágott az elegancia törvényeinek, Amourettené felhuzta egy kissé a szoknyáját, látni lehetett apró nyerges lábacskaikat szilvaszínű cipőkben, a szoknya színének megfelelően. Nagyon finom selyem harisnya simult gömbölyű lábikráihoz, elől majdnem rózsaszínű hosszú sávval, melyen a bőr át-kandikált.

E percben felnyit az ajtó. Amourettené hirtelen leeresztette a szoknyáját, sietsége azonban hiába való volt. Mert hát csak Lulu lépett be a szalonba. Megjelenését hangos felkiáltások üdvözölték. Bókókat mondtak a századosnénak a kis fia szépsége és kedvessége miatt.

— Oh, a pompás rózsák! kiáltotta Amourettené, rámutatva a virágra, melyet Lulu még a kezében tartott.

A nők mindnyájan zajosan lelkesültek.

— Kitől kapta ezt a szép virágot? kérdezte a századosné.

— Szép lánytól, felelte Lulu ártatlanul.

Hangos kacajban törtek ki. Milyen aranyos!

— Micsoda szép lánytól? faggatta a századosné, hogy fitogtassa a fia elmésségét.

— Hiszen tudod, mama, a Chéron hadnagy unokahugától, az újtól, akinek most vörös a haja.

Fagyos csönd. A vendégek egymásra néztek. Az ezredesné felbiggyesztette az ajkát s felállani készült. De Lésyné megelőzte a mozdulatát, Luluhoz lépett, kivette a kinyit illatos rózsát a kezéből, áthaladt a szalonon, az ujjá hegyei közt s magától távol tartván a virágot, mint valami undorító dolgot és a tűzbe dobta.

Camille Maclair.

erre gyertyát gyújtott és bement. Anyja élettelenül feküdt az ágyon, mellette szintén halva feküdt a legkisebbik gyerek, míg a másik kis leány, akinek nyöszörgése kihallatszott, eszméletlenül feküdt a padlón. A legnagyobb fiu erre zajt csapott és behívta a szomszédokat, akik aztán jelentést tettek a hatóságnak. Az eddigi nyomozás megállapította azt, hogy éjjel ismeretlen tettesek betörték a lakásba, ott zsineggel megfojtották az anyát és egyik gyermekét; a másikat szintén fojtogatták, de ugylátszik, azt hitték, hogy a kis gyermek már meghalt és a földön hagyták. A még élő gyermeket orvosi kezelés alá vették és azt hiszik, hogy felépül és akkor el tud valamit mondani a gyilkosság részleteiről, melyeket eddig a legteljesebb homály főd. Annyit megállapítottak, hogy az asszony az utóbbi napokban pénzt kapott Amerikában dolgozó férjétől és így lehetséges, hogy a merénylők rabolni is akartak. Ennek a feltévesnek azonban némileg ellentmond az, hogy a csendőrség a házkutatás alkalmával hatvan korona készpénzt talált a lakásban. A csendőrök az asszony szájában földet találtak, a miből az következtetik, hogy a támadók így akarták elnémítani a szerencsétlent, mielőtt zsineggel megfojtották volna. Valószínűnek tartják, hogy a rémes gyilkosság boszu műve. A gyilkosok személyére nézve a nyomozás eddig semmit se derített ki s a nyomozás tovább folyik.

— **Fenyegetés.** — Uoljára kérdezem: megadja azt a tiz koronát, vagy nem adja meg?

— Igazán utó járja?

— Legutó járja.

— No örülök, hogy vége szakad már ennek az ostoba kérdézősködésnek.

— **A kukoricatolvajok.** Torontáljózseffalván a kukoricaszedés alkalmával Pakaski Szvetozár, Pakaski Emil és Subaricski Omer társas viszonyba léptek, hogy kukoricát lopnak. Összejárták az egész józseffalvai katárt és kiszemelték, hogy hol hagyták őrizetlenül a lezedett kukoricát. Megfogadták erre egy fuvarost és éjjel összejárták a kiszemelt helyeket és összeszedtek mintegy 7-8 mm. kukoricát. A károsult gazdák feljelentették az esetet a csendőrségnek. A csendőrség hamarosan ki is nyomozta az egész társaságot s feljelentette őket a bíróságnál, amely az eljárást megindította ellenük.

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Péntek, október 22: Válás után. (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)
Szombat, október 23: Sabinnok elrablása. (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)
Vasárnap délután, október 24: Az erdőszéleány. Este "A kis szőkevény."
Hétfő, október 25: Nebántsvirág.

* **A gyujtogató.** — **Parasztbecsület.** A prózai és a zenei dráma váltakozott tegnap este a színházban. Heyermans és Mascagni darabját adták s a siker, mint annyszor, ezuttal is Mascagniné. Heyermans darabja „A gyujtogató” sovány drámai művecske s inkább arra szolgál, hogy az ábrázoló művész sokoldalú tehetségének kif jezésére alkalmat nyújtson. Olyan fregoliáda. Hét különböző szerepet és alakot kell adni egy művésznek s ha a dráma nem is köti le a figyelmet, ez a fregoliszereplés képes az érdeklődést ébren tartani. Így volt ez a darabbal másutt is és így nálunk is. A hétszeres szerepet Polgár Károly játszotta nálunk s igazán csak most láttuk, hogy micsoda sokoldalú művészember Polgár. Rövid percek alatt át tudott ugrani az egyik alakításból a másik homlok-egyenest ellenkező szerepbe és megtévesztő művészettel lepte meg a közönséget a folyton változó maszkban, előadásban egyaránt. Polgár alakítása nemcsak szemfényvesztő fregoliáda volt, de művészet is a javából s a közönség meleg ovációban részesítette a művészdirektort kitűnő játékáért. A darabban tényleges szerepe még csak Gózon Bélának volt, aki azonban elnevette a szerepét. Egyáltalán az utóbbi időben úgy vesszük észre, hogy Gózonnak valami nevető rohamai vannak, mert mostanában már többször elrontott egy-egy előadást a nevetésével. A különben jeles művész a saját érdekében erőt vehetne ezen a hibáján.

A Heyermans darabot a „Parasztbecsület” követte elsőrangu előadásban. Kaposi Józsa Santuzzája egyike a legkiválóbbaknak s gyönyörű nagystilusú énekművésze ezuttal is lebilincselte a közönséget. Méltó partnerei voltak ugy énekekben mint játékokban Toronyi, aki Turiddu énekelte és játszotta kiválóan, továbbá Ladiszlai József Alfio szerepében, Lányi Edit mint Lola és H. Léva i Berta mint Lucia. A zenekar

Takács karmester vezetésével kitünően játszott, de szabatos és összefüggő volt a kar is. A színház azonban csak félig telt meg.

* **Tihanyi Miklós vendégjátéka.** Tihanyi Miklós, a Vígyszínház jeles művésze, akit tudvalevőleg rokoni kötelek is fűznek Nagybecskerekhez, ma este lép föl mint vendég Bisson kedves vigjátékában, a „Válás után”-ban mint Bourgneuf. A jeles művész vendégjátéka iránt általános az érdeklődés s a színház bizonyára zsufova lesz.

* **A szinügyi bizottság ülése.** Torontálvármegye szinügyi bizottsága Botka Béla főispán elnöklésével ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, a melyen jelen voltak: Jankó Ágoston alispán, Poroszkay Béla, Filkovič Boldizsár, dr. Pollák Győző és Polgár Károly. A szinügyi bizottság megállapította a jövő heti műsort, elhatározta, hogy a színházat a Swärdström hangversenyre november 20-ikára ingyen engedje át a filharmoniai egyesületnek, ezeken kívül pedig több belső ügyet intézett el. A műsort lapunk holnapi számában közöljük.

* **Állategészségügyi törvények, rendeletek és elvi határozatok.** Fokányi László m. kir. főállatorvos ily című munkájának III. kötete — amely az 1905. évtől kezdve 1909. évi júliusig kiadott állategészségügyi általános rendeleteket és elvi jelentőségű határozatokat tartalmazza — megjelent. Ezen munkát a földmívelésügyi miniszterium a hatóságok és érdekeltek figyelmébe ajánlja, mivel hivatalos eljárásuk közben nélkülözhetlen segédeszköz. Megrendelhető szerzőnél 7 koronáért. (Budapest, m. kir. földmívelésügyi miniszterium.)

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar politikai válságban persze még ma sincs változás s a politikusok a várakozás álláspontján vannak. A kibontakozásra a kulisszák mögött folyik a munka, de egyébként megint nagyon kedvezőtlen hírek szállingóznak a kibontakozásról. Ma ismét a békés kibontakozás lehetetlenségéről beszélnek a politikai körökben, sőt katonai kormányt emlegetnek. Mai híreink egyébként a következők.

Katonai kormány?

Budapest, október 22. (A „Torontál” ered. táv.) Mai bécsi jelentések szerint, ha a kibontakozásra irányuló kísérletek nem sikerülnek, a király kénytelen lesz — mint a jelentés mondja — fájó szívvel konstatálni, hogy ő folyton kereste a válság alkotmányos megoldását, de a magyarok nem fogadták el az ő feltételeit s így nem tehet mást, minthogy parlamenten kívüli kormányt biz meg az ügyek vezetésével. Ugyane kalandos izü bécsi jelentés szerint ez a parlamenten kívüli kormány katonai kormány lenne, a melynek feladata első sorban az volna, hogy a bankszabadalmat egy évre meghosszabbítsa. Persze, ezt a jelentést csak mint a válság zavarainak egyik vadhajtását lehet tekinteni.

Wekerle Budapesten.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök dánosi birókáról ma visszatért Budapestre s részben a miniszterelnökségnél s részben a pénzügyminiszteriumban foglalatoskodott.

A kibontakozás.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kibontakozásra irányuló formális akció a jövő héten szerdán tartandó miniszteri tanácskozással indul meg, úgy, hogy a tárgyalásokat még a jövő hét folyamán lefolytatják. A jövő hét végén azután előbb a függetlenségi párt intézőbizottsága tart ülést, majd utána pártértekezlet lesz, amelyen a párt újból megállapítja a maga álláspontját. Ezt követően Wekerle Sándor már abban a helyzetben lesz, hogy jelentést tehet a királynak a kibontakozási kísérletek eredményéről.

Ezért a miniszterelnök november 2-án Bécsbe utazik s 3-án kihallgatásra jelentkezik a királynál.

Budapest, október 22. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből jelentik, a „Neue Freie Presse” egyik munkatársa beszélgetést folytatott egy Bécsben időző előkelő magyar politikussal, aki a többek között a következőket mondotta: A legutóbbi koronatanács a magyar válság ügyében lényegesebb változást nem okozott. Most is, mint azelőtt, a politikusok nem tudják a módját ejteni annak, hogy egyrészt a pártok között duló viszályt, másrészt a pártok és a korona között felmerült differenciákat eloszlassák. A koalíció fentartása érdekében mindenestre lesznek tárgyalások, ez azonban kevés kilátást nyújt a megoldásra. Más megoldási mód egyelőre nincs. A koronatanács nem döntött, mint ahogy az előrelátható is volt, — mondá a politikus — az uralkodó kívánságai azonban, melyeket a magyar kormánnyal szemben kifejezett, a mai politikai viszonyok között keresztülvihetetleneknek látszanak, viszont, amit a magyar kormány a válság megoldása érdekében szükségesnek tart, ahhoz meg a korona vonakodik a hozzájárulást megadni. Ilyen körülmények között a további tárgyalásoktól se lehet valami sok jót várni. Osztrák részről azt kívánják, hogy a magyar kormány vigye keresztül a bankszabadalom meghosszabbítását, szavaztassa meg a rendkívüli katonai költségeket, készítse elő a súlyos anyagi terhekkel járó új véderőtörvényt s mindezt követelik anélkül, hogy ezen követelések keresztülvitelét megkönnyítsék a magyar kormány számára. A politikus kijelentette még, hogy a készfizetések felvétele nélkül a magyar kormánynak még 67-es tagjai sem gondolhatnak arra, hogy a bankszabadalmat keresztülvigyék. A katonai követelések dolgában szintén nagy az ellentét a korona és nemzet között, mindazonáltal nincs egészen kizárva, — mondotta a politikus — hogy sikerülni fog bizonyos meg egyezésre jutni a katonai kérdések dolgában.

A horvát bán Budapesten.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rauch Pál báró horvát bán ma reggel Budapestre érkezett s a délelőtti folyamán Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Josipovics Imre horvát miniszterrel tanácskozott.

Az osztrák deficit.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, Bilinszky osztrák pénzügyminiszter a jövő hét vége felé fogja a Reichsrathnak betérjeszteni az 1910. évre szóló állami költségvetést. Osztrák parlament körökben beszélnek, hogy a betérjesztendő költségvetés körülbelül 40 millió korona deficitet tüntet fel, amely összegre a költségvetésben nem tudtak fedezetet találni s amely deficit csak úgy volna elkerülhető, ha a Reichsrath elfogadná Bilinszky külön pénzügyi tervezetét. A hirdás szerint hasonló esetre, a Böhm-féle zárószámadástól eltekintve, már évtizedek óta nem volt példa.

A cár Olaszországban.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti táv.) Rómából érkező jelentések szerint Miklós orosz cár Alexandrawból Posen, Frankfurt, Lyon és Modanén át utazik az olasz királyi pár látogatására, még pedig inkognitóban s így sem a német, sem a francia hatóságok részéről nem lesznek hivatalos fogadtatások. A cár az utiterv szerint holnap reggel érkezik meg Bardonecchiába, ahol Dolgoruk herceg nagykövet fogadja a cárt, aki rövid pihenő után még holnap utazik tovább Raccónigibe, ahová holnap délután érkezik meg. A cárt megérkezésekor Viktor Emanuel

király, Giolitti miniszterelnök és Tittoni olasz külügyminiszter fogadják. Holnapután nagy udvari vadászatot, este pedig diszebedet rendeznek a cár tiszteletere, amelyen az olasz királyi család tagjai vesznek részt. 25-én ismét udvari vadászat lesz, este pedig a cár elutazik Raccónigiből.

A török vendégek.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti táv.) A Magyarországon körutazó nagy török társaság ma Budapestről Hatvanba és Miskolcra utazott tanulmányútra.

A cár és Fallières találkozása.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint a „Berliner Tageblatt”-nak jelentik Szentpétervárról, orosz diplomata körökben hire jár, hogy a cár olaszországi útja alkalmából Besanconban találkozni fog Fallières elnökkel. Az orosz sajtó ennek a találkozásnak nagy fontosságot tulajdonít.

A spanyol kormány bukása.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Madridból jelentik, Ferrer kivégzése ügyének a hullámai elsöpörték a spanyol kormányt, amely a beállott zür-zavar nyomása következtében kénytelen volt lemondani. Együttal azonban már megalakult az új kormány is, mely a mai napon letette az esküt Alfonzó király kezébe.

A szerb helyzet.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál” eredeti táv.) Belgrádból érkező hírek szerint a szerb kormány most újabb válság előtt áll. A válságra állítólag Pakusnak párisi nagykövetté történt kinevezése szolgáltatót okot, amiben Ribarac igazságügyminiszter a radikális pártok részéről a bizalom megszegését látja.

Határidő-üzenet.

Budapest, okt. 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	29.38
Buza (áprilisra)	28.26
Rozs (októberre)	19.50
Zab (októberre)	14.88
Tengeri (októberre)	13.72

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1909. évi október hó 22-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	13.80 korona
kétszeres		9.—
rozs		8.70
árpa		6.50
zab		6.50
kukorica (uj)		5.—
repcse		7.80
széna I.		7.—
II.		6.—
szalma I.		5.—
II.		5.—
burgonya 1 klgr.		—10
disznóhus I.		1.80

Bérlet 21. sz. **VÁROSI SZÍNHÁZ.** 24-ik előadás.

Nagybecskereken, péntek, 1909. okt. 22-én:

VÁLÁS UTÁN.

Vigjáték 3 felvonásban. — Írták: Bisson és Mars.

SZEMÉLYEK:

Duval Henri	Remete Géza
Bourgneuf	Tihanyi M.
Champeaux	Gózon Béla
Corbulon	Turai Antal
Bonivardné	H. Lévy Bert
Diane, leánya, Henri neje	Hevesi Mariska
Gabrielle, Bourgneuf leánya	Hevesi Guszt

Holnap, szombaton, október 23-án:

Tihanyi Miklós, a Vígyszínház művészenek felléptével

SABINNŐK ELRABLÁSA.

Felolós szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Torontali h. é. vasutak és Temesvár—Módosi h. é. vasut menetrendje.

602—x.10

Érvényes 1909. évi október hó 1-től.

Oda.					Zsombolya—Nagy-Becskek.					Vissza.					Oda.					Nagy-Becskek—Pancsova-Józsefváros.					Vissza.																								
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.		Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.		Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.																					
6006 6019 6002/1 6012/II					1.					6005 6003 6007 6015 6014					2.					6206 6212 6202					3.					6304 6302 6306 6312					4.					5.					6.				
I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály					I-III. osztály									
890	—	805	1015	940	ind. Budapest-ny.-pályaudv. érk.	—	—	130	735	715	—	—	805	1015	940	ind. Budapest-nyug.-pályaudv. (8.) érk.	635	715	—	—	—	—	—	805	1015	940	ind. Budapest-nyug.-pályaudv. (8.) érk.	635	715	—	—	—																	
955	—	210	—	1255	ind. Szeged érk.	635	—	954	1249	—	—	—	155	1210	—	ind. Szeged (8.) érk.	235	1232	—	—	—	—	—	351	225	—	ind. Nagy-Kikinda (9. 8.) érk.	104	1031	—	—	—																	
325	—	755	—	117	ind. Temesvár-Józsefváros érk.	604	—	749	—	—	—	—	810	705	—	ind. Nagy-Becskek (8. 1.) érk.	—	515	—	—	—	—	—	810	705	—	ind. Nagy-Becskek-Bp. (1. 7.) ind.	—	510	—	—	—																	
530	—	450	—	241	ind. Zsombolya (7.) érk.	430	—	628	—	944	—	—	815	710	—	érk. N.-Becskek-Bp. (1. 7.) ind.	—	456	—	—	—	—	—	840	720	—	ind. N.-Becskek-Bp. (1. 7.) érk.	827	456	—	—	—																	
536	—	456	—	248	érk. Uj-Zsombolya (7.) ind.	422	—	621	—	937	—	—	849	729	—	*N.-Becskek-Gyártelep ↑	818	447	—	—	—	—	—	849	729	—	érk. Sándorudvar (1.) ind.	809	438	—	—	—																	
540	—	500	—	253	ind. Uj-Zsombolya (7.) érk.	417	—	619	—	932	—	—	858	738	—	érk. Sándorudvar (1.) érk.	809	438	—	—	—	—	—	858	738	—	ind. Szécsány (1.) érk.	—	544	—	—	—																	
554	—	514	—	309	↓ Klári ↑	404	—	606	—	917	—	—	902	746	—	ind. Sándorudvar (1.) érk.	808	433	—	—	—	—	—	902	746	—	↓ Écska-Zsigmondfalva ↑	787	422	—	—	—																	
608	—	522	—	318	*Kunjácska ↑	355	—	557	—	908	—	—	914	758	—	↑ Tomasoócz ↑	732	357	—	—	—	—	—	914	758	—	↓ Torontál-Ozora ind.	712	335	—	—	—																	
610	—	580	—	326	Csene ↑	346	—	549	—	858	—	—	948	828	—	érk. Antalvalva (5.) ind.	651	314	—	—	—	—	—	948	828	—	ind. Számos (5.) érk.	—	401	401	—	—																	
626	—	550	—	345	Torontál-Ujvár ↑	336	—	540	—	849	—	—	1005	841	—	ind. Antalvalva (5.) érk.	649	304	159	—	—	—	—	1005	841	—	↑ Torontál-Vásárhely ↑	639	254	145	—	—																	
639	—	503	—	345	↑ Oregfalva ↑	314	—	510	—	828	—	—	1025	901	—	*Torontál-Almás ↑	615	230	113	—	—	—	—	1025	901	—	↑ Czrepája ↑	559	215	1253	—	—																	
650	—	603	—	400	↑ Ó-Telek ↑	303	—	554	—	815	—	—	786	1122	948	↑ Ferenczalom ↑	548	204	1237	—	—	—	—	786	1122	948	↑ *Torontál-Almás ↑	548	204	1237	—	—																	
658	—	614	—	414	↑ Jánosföld ↑	264	—	441	—	805	—	—	805	1155	1015	↑ Pancsova-Józsefváros ↑	535	150	1220	—	—	—	—	805	1155	1015	↑ Beágazás Révaujfalu felől ↑	520	135	1149	—	—																	
709	—	633	—	437	↑ Párdány ↑	242	—	430	—	752	—	—	808	1159	1018	érk. Pancsova ind.	510	125	1139	—	—	—	—	808	1159	1018	—	—	—	—	—																		
733	—	633	—	437	↓ Fény ↓	230	—	416	—	737	—	—	818	1209	1028	—	—	—	—	—	—	—	818	1209	1028	—	—	—	—	—																			
745	—	702	—	511	érk. Módos (6.) ind.	200	—	350	—	706	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
756	—	713	—	523	érk. Temesvár-Józsefv. (6.) ind.	1100	—	—	1100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. Temesvár-Józsefv. (6.) érk.	442	—	724	—	6009	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. Módos (6.) érk.	—	—	514	841	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Szécsány (4. 3.) ind.	—	—	455	820	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Versecz (3.) ind.	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. Versecz (3.) érk.	—	—	1039	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. Alibunár (4.) érk.	—	—	1030	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. Szécsány (4. 3.) érk.	—	—	447	—	108	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	↓ Szárcsa ↓	—	—	434	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	↑ Ernesztháza ↑	—	—	423	—	512	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	*Pusztá-Kenderes ↑	—	—	413	—	502	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	↓ Lázárföld ↓	—	—	405	—	454	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Sándorudvar (2.) ind.	—	—	352	—	436	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. Sándorudvar (2.) érk.	—	—	351	—	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. *Nagy-Becskek-Gytelep ind.	—	—	342	—	425	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. N.-Becskek-Bpart (7. 2.) ind.	—	—	333	—	415	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	ind. N.-Becskek-Bpart (7. 2.) érk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Nagy-Becskek (8. 2.) ind.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Szeged (8.) ind.	—	—	—	—	510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Budapest-ny. p. u. (8.) ind.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			
—	—	—	—	—	érk. Nagy-Kikinda (8. 9.) ind.	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																			